Bölüm 2
Chapter 2

Metropoller, Kamu Düzeni ve Polislik Teorisi

Metropolises, Public Order, and Policing Theory

Ufuk Ayhan [1] & Alp Cenk Arslan [2]

[1] Polis Akademisi, Kırıkkale PMYO, Kırıkkale, Türkiye
[2] Polis Akademisi, İç Güvenlik Fakültesi, Ankara, Türkiye

Öz

Tüm dünyada hızlı kentleşme ve metropollerin genişlemesi, kamu düzeni ve polislik stratejilerini derinden etkilemiştir. Küresel boyuttaki göç hareketleri ve teknolojinin ilerlemesi bu durumun önde gelen sebepleri arasındadır. Bu çalışma, alışılagelmiş mekân güvenliğini sağlamanın çok yönlü boyutlarını, gelişen polislik teorisini ve modern kentsel ortamlarda güvenliğin referans nesnesini analiz etmektedir. Alışılmış mekân güvenliği, kent sakinleri arasında bir normallik ve güven duygusu yaratan tutarlı ve öngörülebilir güvenlik önlemlerini ifade eder. Kentler büyüdükçe, bu güvenliği sağlamanın karmaşıklığı artmakta, bu durum gelişmiş ve uyarlanabilir polislik stratejileri gerektirmektedir. Metropollerde güvenlik, toplumu, altyapıyı ve kentsel dokunun kendisini kapsayacak şekilde gelişirken, güvenliğin referans nesnesi birey olarak öne çıkmaktadır. Metropol unsurlarının ve bireyin korunması, güvenliğin fiziksel, sosyal ve ekonomik boyutlarını dikkate alan bütüncül bir yaklaşım gerektirmektedir. Bu durum güvenlik teorilerinde insani güvenliği kentsel bağlamda daha uygun bir yaklaşım olarak öne çıkarmaktadır. Polislik teorisi de kentsel ortamların dinamik doğasına hitap edecek şekilde gelişen bir diğer alandır. Geleneksel reaktif modeller yerini suçun önlenmesini ve toplumun katılımını vurgulayan proaktif, toplum odaklı yaklaşımlara bırakmaktadır. Teknoloji, veri analitiği ve toplum odaklı polisliğin entegrasyonu, potansiyel tehditleri öngörme ve azaltma kapasitesini daha da artırmaktadır. Ancak bu gelişmeler sürecinde yaşam alanı güvenliğinin merkezinde bireyin olduğu, bu nedenle bireyin hak ve özgürlüklerinin korunması hayati önem arz etmektedir (Beers, 2007). Bu çalışma, alışılmış mekân güvenliğinin, gelişen polislik teorilerinin ve güvenliğin genişleyen referans nesnesinin metropoller bağlamında nasıl etkileşime girdiğinin incelikli bir şekilde anlaşılmasının önemini vurgulamaktadır. Bunu yaparken insani güvenlik, birey güvenliği ve yaşam alanı güvenliği kavramlarını merkeze almaktadır. Çalışma, aynı zamanda kentleşmenin kendine özgü zorluklarını etkili bir şekilde ele alabilecek uyarlanabilir, kapsayıcı ve etik temelli polislik uygulamalarına duyulan ihtiyacın altını çizmektedir. Çalışma, kentsel güvenlik bağlamında daha güvenli ve dayanıklı kentler yaratmaya odaklanan politika süreçlerine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Abstract

Rapid urbanization and the expansion of metropolises worldwide have profoundly impacted public order and policing strategies. Global migration movements and technological advancements are among the leading drivers of this phenomenon. This study analyzes the multifaceted dimensions of maintaining conventional spatial security, the evolving theory of policing, and the referent object of security in modern urban environments. Conventional spatial security refers to consistent and predictable measures that create a sense of normalcy and trust among urban residents. As cities grow, the complexity of ensuring this security increases, necessitating advanced and adaptable policing strategies. In metropolises, the scope of security has evolved to encompass society, infrastructure, and the urban fabric itself, with the individual emerging as the primary referent object. Safeguarding metropolitan elements and individuals requires a holistic approach that considers the physical, social, and economic dimensions of security. This perspective highlights human security as a more fitting framework within urban contexts. Policing theory is another area that has evolved to address the dynamic nature of urban environments. Traditional reactive

Ayhan, U. & Arslan, A. C. (2025). Metropolises, public order, and policing theory. in Esen, A., Yayla, M., Ayhan, U., Arslan, A. C. & Erbaş, B. (Eds.), *Metropol ve Güvenlik: İnsan Hakları ve Sivil Toplum Perspektifi* (p. 13-30). İstanbul University Press. https://doi.org/10.26650/B/SSc6SSc14SSc24.2025.007.02

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

© 2025. Ayhan, U. & Arslan, A. C.

Alp Cenk Arslan alpcenkarslan@gmail.com

models are giving way to proactive, community-focused approaches that emphasize crime prevention and community engagement. The integration of technology, data analytics, and community-oriented policing further enhances the capacity to predict and mitigate potential threats. However, amidst these advancements, placing the individual at the center of spatial security—ensuring the protection of rights and freedoms—remains crucial (Beers, 2007). This study underscores the importance of a nuanced understanding of how conventional spatial security, evolving policing theories, and the expanding referent object of security interact within the context of metropolises. It prioritizes the concepts of human security, individual security, and spatial security, emphasizing the need for adaptive, inclusive, and ethically grounded policing practices capable of addressing the unique challenges of urbanization. By doing so, the study aims to contribute to policy processes that focus on creating safer and more resilient cities within the framework of urban security.

Anahtar Kelimeler Polislik Çalışmaları · Kamu Güvenliği · Metropol Güvenliği · İç Güvenlik · Güvenlik Stratejileri

Keywords Policing Studies · Public Security · Metropolitan Security · Homeland Security · Security Strategies

Extended Summary

The rapid urbanization and expansion of metropolises worldwide have profoundly influenced public order and policing strategies. This dynamic transformation is driven by global migration flows and technological advancements, reshaping the traditional notions of spatial security and urban governance. This study analyzes the multifaceted dimensions of maintaining spatial security, the evolving policing theories, and the central role of the individual as the primary referent object of security in modern urban environments. Conventional spatial security refers to consistent and predictable measures that create a sense of normalcy and trust among urban residents. As cities grow, maintaining this security becomes increasingly complex, necessitating advanced and adaptable policing strategies.

In metropolises, security has expanded to encompass the protection of society, infrastructure, and the urban fabric itself, with the individual emerging as the focal point. This requires a holistic approach to security that integrates physical, social, and economic dimensions. Such a perspective aligns with human security frameworks, which have gained traction in urban contexts, shifting the focus from state-centric to people-centric approaches.

Policing theories have also evolved to address the dynamic nature of urban environments. Traditional reactive models have gradually been replaced by proactive, community-oriented approaches that emphasize crime prevention and community engagement. The integration of technology, data analytics, and community-oriented policing has further enhanced the ability to predict and mitigate potential threats. However, amidst these technological advancements, it remains essential to ensure that the protection of individual rights and freedoms remains at the core of security strategies.

Historical developments in urban security and policing underscore the interplay between urbanization, governance, and safety. Cities, historically microcosms of their societies, reflect the cultural, social, and political dynamics of their respective nations. The Industrial Revolution and subsequent rapid urbanization in the 19th century highlighted the need for systematic approaches to urban security, leading to the development of modern policing models such as the one pioneered by Sir Robert Peel in 1829. Peel's principles emphasized community engagement and public trust as foundational elements of effective policing. These principles have influenced modern security strategies globally, fostering a shift from enforcement-centric to community-focused models.

In Türkiye, the evolution of policing mirrored global trends. The establishment of the Turkish police force during the Tanzimat era and its subsequent modernization in the Republic era aligned with efforts to integrate Western governance and legal standards. Key legislative developments, such as the enactment of the Police Duties and Powers Law (PVSK) in 1934 and the establishment of the Ankara Police Academy in 1937, institutionalized modern policing principles. These reforms emphasized the dual goals of maintaining public order and safeguarding individual rights, reflecting a broader trend toward democratic policing.

The latter half of the 20th century witnessed significant paradigm shifts in public administration and security theories. The 1970s marked a crisis in traditional governance models, paving the way for participatory, transparent, and accountable approaches. These changes were mirrored in policing, with a growing emphasis on human security frameworks that prioritized individual and community safety alongside state security. The end of the Cold War further expanded the referent objects of security to include economic stability, environmental sustain-

ability, and social equity. The Copenhagen School of security studies notably advanced this multidimensional perspective, advocating for a broadened scope of security that transcends traditional military concerns.

Technological advancements have profoundly shaped contemporary policing and security strategies. The digital revolution of the 1980s introduced transformative tools such as facial recognition, automated license plate recognition, and data analytics. These technologies have enhanced predictive policing capabilities, enabling law enforcement agencies to anticipate and address threats proactively. However, these innovations also raise ethical concerns regarding data privacy and individual rights, underscoring the need for governance frameworks that balance technological efficiency with human-centered values.

Smart city initiatives further exemplify the integration of technology in urban security. Leveraging tools like IoT devices, geospatial analytics, and artificial intelligence, smart cities aim to optimize urban safety and sustainability. However, these advancements necessitate robust safeguards to mitigate risks such as cyber threats and data misuse. The human element remains central to these efforts, ensuring that technology serves as an enabler rather than a substitute for ethical, community-oriented security practices.

Theoretical advancements in policing, such as Intelligence-Led Policing (ILP) and Community Policing (CP), highlight the shift toward proactive and participatory approaches. ILP emphasizes the use of intelligence and analytics to prevent crime, while CP fosters collaboration between law enforcement and communities to address underlying social issues. These frameworks, alongside theories like the Broken Windows Theory, underscore the interconnectedness of urban safety and social cohesion. By addressing minor offenses and fostering trust within communities, these approaches aim to prevent larger crimes and enhance public confidence in policing.

In conclusion, this study underscores the importance of adaptive, inclusive, and ethically grounded policing practices in addressing the complexities of modern urbanization. It highlights the interplay between spatial security, evolving policing theories, and the expanded scope of security referents. By prioritizing human security and individual rights, this research advocates for policy frameworks that balance technological advancements with democratic values, fostering resilient and equitable urban environments. These insights aim to contribute to the development of sustainable security strategies that uphold public order while respecting the dignity and freedoms of all individuals.

GİRİŞ

Kentler bağlı oldukları toplumsal yapıların birer minyatürüdür. Kentler içinde yer aldıkları ülkelerin toplumsal yapısını yansıtmakta ve bir mikrokozmos işlevi görmektedir. Bu bakış açısıyla, kentler sadece coğrafi mekânlar değil, aynı zamanda ülkelerin kültürel, sosyal ve politik dinamiklerinin aynası olarak kabul edilmektedir. Bu perspektiften hareketle, yaşam güvenliği ve yaşam alanı güvenliği kavramları, Türkiye'nin güvenlik politikalarının önemli bir unsuru haline gelmiştir. Güvenlik teorisi ve pratiğinde, bu kavramların hem bireysel güvenliği hem de toplumsal güvenliği kapsayan boyutları giderek daha fazla önem kazanmıştır. Bu doğrultuda, güvenlik teorisinde farklı görüşler ortaya atılmış ve zamanla bu görüşler evrilerek yeni yaklaşımların gelişmesine zemin hazırlamıştır.

Bu kavramlar, sadece ulusal güvenlik stratejilerinde değil, aynı zamanda küresel güvenlik yaklaşımlarında da karşılık bulmaktadır. Özellikle Birleşmiş Milletler (BM) ve NATO gibi uluslararası kuruluşlar, birey ve topluluk güvenliğini, devlet güvenliği kadar öncelikli hale getiren yaklaşımlar geliştirmiştir. Bu çerçevede, insani güvenlik kavramı ön plana çıkmış ve güvenlik politikaları sadece askeri tehditlere değil, çevresel felaketler, ekonomik krizler ve sosyal eşitsizlikler gibi çok boyutlu tehditlere de yanıt verebilecek şekilde evrilmiştir. Türkiye'nin güvenlik politikaları da bu küresel güvenlik anlayışına paralel olarak şekillenmekte ve bireyin, yaşam alanının ve toplulukların güvenliği, ulusal güvenlik stratejilerinin merkezinde yer almaktadır. Güvenlik teorisinde bu genişleme, modern toplumların karşı karşıya olduğu çok katmanlı risklerle başa çıkmak için zorunlu bir dönüşümü ifade etmektedir.

KENTLER, DEMOKRASİ VE GÜVENLİK İLİŞKİSİ

17. ve 18. yüzyıllar, güvenlik ve yönetim teorilerinde önemli kırılma noktalarıdır. Özellikle Sanayi Devrimi'nin hız kazanmasıyla birlikte, 19. yüzyılın başlarından itibaren hızla artan kentleşme, güvenlik

ihtiyaçlarını ve kent yönetimi pratiklerini dönüştürmüştür (Davis, 1955). Kentlerde nüfusun artışı ve sanayi devriminin etkisiyle ortaya çıkan sosyo-ekonomik sorunlar, yönetim anlayışlarında ve güvenlik teorilerinde köklü değişikliklere yol açmıştır.

Bu dönüşüm süreci, kentlerin hem fiziki yapısında hem de yönetim biçimlerinde derin değişimlere yol açmıştır. Sanayi Devrimi ile birlikte kentleşmenin hız kazanması, altyapı, ulaşım ve konut sorunlarını gündeme getirirken, aynı zamanda işçi sınıfının hak taleplerinin artmasına ve sosyal adalet kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Heifetz ve Jaffe, 2023). Kentsel güvenlik, yalnızca bireylerin fiziksel güvenliği değil, aynı zamanda ekonomik güvenlik, sağlık hizmetlerine erişim ve sosyal huzurun korunması gibi çok boyutlu bir hale gelmiştir. Bu gelişmelerle birlikte, kentlerdeki güvenlik stratejileri daha kapsamlı ve sistematik bir şekilde ele alınmaya başlanmış, sosyal refah politikaları güvenlik yönetimiyle iç içe geçmiştir. 19. yüzyılın sonlarına doğru, bu yeni ihtiyaçlara cevap verebilecek yönetim ve güvenlik modellerinin geliştirilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir (Richardson, 1976).

1970'lere gelindiğinde, kamu yönetimi disiplininde bir kimlik bunalımı yaşanmış ve bu süreçte yeni yönetim anlayışları gelişmeye başlamıştır. Geleneksel yönetim yaklaşımları, modern toplumların ihtiyaçlarına cevap veremez hale gelirken, yeni yönetim anlayışları daha katılımcı, hesap verebilir ve şeffaf yönetim modelleri üzerine şekillenmiştir. 1970'lerde kamu yönetiminde başlayan bu kimlik bunalımı, sadece devletin işleyişine değil, aynı zamanda güvenlik politikalarına da yansımıştır (Milkis, 1998). Toplumsal yapının karmaşık hale gelmesi, bireysel hakların korunmasına yönelik taleplerin artması ve siyasi katılımın güçlenmesi, yönetim süreçlerinde daha esnek ve toplum odaklı yaklaşımların geliştirilmesini zorunlu kılmıştır (Yliaska, 2015). Güvenlik anlayışı da bu dönüşümden etkilenmiş, bireylerin hak ve özgürlüklerinin korunmasına dayalı bir güvenlik paradigması gelişmeye başlamıştır. Devlet güvenliği odaklı anlayış, yerini giderek insan güvenliği odaklı bir yaklaşıma bırakmıştır. Bu yeni güvenlik anlayışı, kamu güvenliğini sağlarken bireylerin haklarına saygı gösteren ve toplumla işbirliği içinde çalışan bir yapının geliştirilmesine ihtiyaç duymuştur. Bu bağlamda, polislik ve güvenlik hizmetleri de yeniden şekillendirilmiş, daha katılımcı ve şeffaf bir güvenlik modeli benimsenmiştir (Adams vd., 2002).

1990'lar ve 2000'ler, güvenlik teorisi ve polislik açısından önemli bir dönemeçtir. Bu dönemde, güvenliğin referans çerçevesi değişmiş, polislik teorisi daha geniş kapsamlı bir şekilde ele alınmaya başlanmıştır (Zhao vd., 2006; Krahmann, 2003). Polislik, tarih boyunca uygulamalı bir meslek olarak görülmüş olmasına rağmen, modern dönemde polislik pratiğinin arkasında bir teorik çerçevenin olması gerektiği anlaşılmıştır. Ancak polislik teorisinin, diğer mesleklerde olduğu gibi geniş bir akademik ve teorik temele oturması konusunda eksiklikler bulunmaktadır. Polislik, toplumun düzenini koruma işlevini yerine getirirken, bir meslek olarak da kendi içindeki kuralları, etik normları ve teoriye dayalı bir çerçeveyle ele alınmalıdır (Monaghan, 2021).

1990'lar ve 2000'lerde yaşanan bu dönüşüm, sadece polislik ve güvenlik stratejileriyle sınırlı kalmamış, güvenliğin referans çerçevesinin de genişlemesine neden olmuştur. Geleneksel güvenlik anlayışında devlet ve ulusal sınırların korunması temel alınırken, bu dönemde bireyin güvenliği, toplumsal düzenin korunması ve çevresel tehditlerin de güvenlik politikalarının bir parçası haline getirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Özellikle küreselleşme, teknolojik gelişmeler ve çevresel değişimler, güvenliğin yeni boyutlarını şekillendiren unsurlar olmuştur. Polislik artık sadece suçla mücadele eden bir yapıdan çıkarak, toplumu koruyan, bireylerin haklarını güvence altına alan ve çevresel tehditlerle mücadele eden daha geniş bir çerçevede ele alınmıştır. Bu gelişmeler, güvenlik teorilerinde Soğuk Savaş döneminin katı sınırlamalarını aşarak çok boyutlu bir güvenlik kavramının gelişmesine olanak sağlamıştır (Baldwin, 1995).

Soğuk Savaş sonrası dönemde güvenlik teorileri üzerinde çeşitli tartışmalar yaşanmıştır. Güvenliğin kapsamının ve referans nesnelerinin genişlemesi üzerine çeşitli tezler öne sürülmüştür (Buzan, 1997). Bu bağlamda, Kopenhag Ekolü'nün katkıları dikkate değerdir. Kopenhag Ekolü, güvenliği beş ana başlık

altında incelemektedir: askeri, siyasi, toplumsal, ekonomik ve çevresel güvenlik. Bu ekol, geleneksel devlet güvenliği kavramının ötesine geçerek, güvenliğin sadece devletlerin değil, bireylerin, çevrenin ve ekonominin güvenliğini de içermesi gerektiğini savunur (Buzan vd., 1998). Özellikle Soğuk Savaş sonrası dönemde, devlet güvenliği kavramının yanına çevresel ve ekonomik güvenlik, toplumsal güvenlik gibi unsurların da eklenmesi, güvenlik anlayışının çok boyutlu bir hale geldiğini göstermektedir.

Soğuk Savaş sonrası dönemde gelişen bu yeni güvenlik anlayışları, sadece devletler arası ilişkilerde değil, aynı zamanda bireylerin günlük yaşamlarında karşı karşıya kaldıkları risklerin değerlendirilmesinde de etkili olmuştur. Kopenhag Ekolü'nün güvenlik kavramını genişletmesi, devlet merkezli güvenlik anlayışından uzaklaşarak, bireylerin sosyal ve ekonomik güvenliğine daha fazla odaklanma gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu genişleyen güvenlik perspektifi, özellikle küresel çapta artan çevresel tehditler ve ekonomik krizlerle daha da önem kazanmıştır. İklim değişikliği, gıda güvenliği ve enerji kaynaklarının tükenmesi gibi sorunlar, bireylerin yaşam koşullarını tehdit eden unsurlar olarak güvenlik politikalarının merkezine yerleşmiştir. Dolayısıyla, güvenlik artık yalnızca askeri bir mesele değil, bireyin yaşam kalitesini ve sürdürülebilirliğini tehdit eden çok boyutlu bir olgu olarak ele alınmıştır (Giegerich, 2023).

Güvenlik teorilerinde farklı yaklaşımlar ve ekoller gelişmiştir. Bunlar arasında İnşacılık, güvenliğin sosyal ve kültürel bağlamda nasıl inşa edildiğine odaklanırken, Frankfurt Ekolü güvenlik ve özgürleştirme arasındaki ilişkiyi vurgulamaktadır. Frankfurt Ekolü, güvenliği salt bir koruma aracı olarak görmek yerine, bireylerin özgürlüklerini güvence altına alma aracı olarak ele almıştır. Bu bağlamda yaşam güvenliği, askeri, siyasi, ekonomik ve toplumsal anlamda bireylerin yaşamlarının korunmasını ifade eder. Yaşam alanı güvenliği, bireylerin yaşadıkları kentlerde güvenli bir ortamda bulunmalarını sağlama amacı taşır ve bu kavram, kentleşme süreciyle birlikte daha fazla önem kazanmıştır (Ayhan, 2008).

Bu teorik çerçeveler, bireyin güvenliğini merkeze alan bir yaklaşımla şekillenmiş olup, toplumun daha geniş anlamda nasıl güvence altına alınabileceği üzerine derinlemesine düşünmeyi gerektirmiştir. Özellikle kentleşme sürecinin hız kazanması ve büyük şehirlerdeki nüfus yoğunluğunun artması, güvenlik politikalarının kapsamını genişletmiş, bireysel güvenlik kadar toplumsal güvenliğin de önem kazandığı bir dönemi başlatmıştır. Bireylerin güvenliği artık sadece askeri tehditlerden korunma ile sınırlı kalmamış, aynı zamanda sosyal eşitsizliklerin, çevresel risklerin ve toplumsal çatışmaların da bireylerin yaşamını tehdit eden unsurlar olarak kabul edilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Bu gelişmeler, güvenlik kavramının daha karmaşık hale gelmesine ve polislik teorilerinin de bu yeni koşullara uyum sağlamasına zemin hazırlamıştır (Brauch vd., 2008).

Kentleşme ile birlikte ortaya çıkan güvenlik ihtiyaçları, polislik teorilerinin de gelişmesini zorunlu kılmıştır. Polislik, sadece bir kolluk kuvveti olarak değil, aynı zamanda toplumsal düzeni sağlama, bireylerin hak ve özgürlüklerini koruma işleviyle de ilişkilidir (Cordner vd., 2009). Modern kentlerde güvenlik, sadece suçla mücadele değil, aynı zamanda bireylerin yaşam alanlarında güvenlik ve huzur duygusunu sağlamaya yönelik çok boyutlu bir yaklaşım gerektirir.

Kentleşmenin getirdiği bu güvenlik ihtiyaçları, sadece modern dönemle sınırlı kalmayıp, tarih boyunca kentlerin bireyler üzerindeki etkisini de gözler önüne sermiştir. Şehirler, geçmişten günümüze kadar, bireylerin sadece fiziksel güvenliklerini sağlamakla kalmamış, aynı zamanda onların ekonomik ve sosyal anlamda kendilerini geliştirebilecekleri alanlar yaratmıştır. Orta Çağ'dan bugüne şehirler, bireylere özgürlük sunan ve onları merkezi yönetimlerin baskılarından uzaklaştıran bir alan olarak görülmüştür. Kentlerin, bireylerin hem haklarını hem de güvenliklerini koruma rolü, tarihsel olarak toplumsal gelişimin ve bireysel özgürlüğün temel dinamiklerinden biri olmuştur (Lantschner, 2000). Dolayısıyla, güvenlik ve özgürlük arasında bir denge sağlama gereksinimi, kentlerin tarih boyunca oynadığı önemli rollerden biridir.

Orta Çağ'da kentler, sadece bireylerin özgürleşme süreçlerine katkı sağlamamış, aynı zamanda sosyal tabakalar arasındaki ilişkileri de dönüştürmüştür. Özellikle burjuva sınıfının yükselişi, kentlerin

ekonomik ve toplumsal yapısını yeniden şekillendirmiştir. Şehirler, sadece ticaretin ve zanaatkârlığın merkezi haline gelmekle kalmamış, aynı zamanda yeni bir sosyal dinamizmin doğmasına da olanak tanımıştır. Kentlerde yaşayan bireyler, kırsal alanlardaki hiyerarşik yapıların ve feodal baskıların aksine, ekonomik faaliyetler aracılığıyla statü kazanabilmişlerdir. Bu özgürleştirici ortam, bireylerin hem sosyal hem de ekonomik bağımsızlıklarını elde etmelerine olanak sağlamış ve şehirler, toplumsal değişimin merkezi haline gelmiştir. Orta Çağ boyunca kentlerde gelişen bu sosyal yapı, aynı zamanda modern şehirlerin temellerini atmıştır (Favier ve Higgith, 1998).

Orta Çağ şehirlerinin doğuşu, kentlerin ekonomik ve politik olarak güçlenmesiyle paralel bir süreçtir. Bu dönemde, kent ve burjuva sınıfı arasında güçlü bir ilişki kurulmuştur. Zanaatkârlar ve tüccarlar, kentlerin ekonomik yapısını oluşturan önemli unsurlar haline gelmiştir. Gezgin tüccarlar olarak görülen bu sınıf, ticaret yollarını kullanarak kentlerde ekonomik aktivitenin artmasına katkı sağlamış, kentlerin ekonomik anlamda merkezileşmesine yol açmıştır. Orta Çağ'da şehirlerde pazarların ortaya çıkışı, kent beylerinin kontrolünde gerçekleşen ekonomik faaliyetlerle ilişkilidir (Cesaretti vd., 2016). Bu süreçte, kentlerde sosyal ve hukuki bir düzenin kurulması, bireylerin hak ve sorumluluklarının tanımlanmasıyla mümkün olmuştur.

Kentlerin ekonomik ve sosyal olarak güçlenmesi, politik yapılarında da önemli değişimlere yol açmıştır. Burjuva sınıfının yükselmesiyle birlikte, kentler sadece ticaretin merkezi olmakla kalmamış, aynı zamanda siyasal gücün yeniden tanımlandığı yerler haline gelmiştir. Feodal düzenin katı yapısına alternatif olarak, kentlerde gelişen yeni yönetim sistemleri, yerel düzeyde karar alma süreçlerinde daha fazla katılımı mümkün kılmıştır. Bu dönemde, kent meclisleri ve yerel yönetim organları, burjuva sınıfının yanı sıra zanaatkârlar ve tüccarlar gibi kesimlerin de politik süreçlere dahil olmasına olanak tanımıştır. Siyasal katılım ve temsil, kentlerde bir dizi sosyal ve ekonomik reformun gerçekleşmesine zemin hazırlamış ve bu süreçte kentler, devlet yönetiminden bağımsız bir sosyal yapı geliştirmiştir (Colson, 2020). Bu durum, aynı zamanda bireylerin siyasal alanda daha fazla hak talep etmelerinin önünü açmış, kentlerin siyasal işlevi güçlenmiştir.

Kentleşme süreci, aynı zamanda bireylerin siyasal yönetimde pay sahibi olma arayışını da beraberinde getirmiştir. Kent toplulukları, yerel yönetimlerde söz sahibi olabilmek için çeşitli uzlaşı arayışlarına girmiş, bu süreçte kentlerde yaşayan herkesin belirli hak ve sorumluluklara sahip olduğu bir sosyal düzen gelişmiştir. Kent sakinlerinin belirli haklar kazanmasının yanı sıra, bu haklar beraberinde görev ve yükümlülükler de getirmiştir. Bu hukuki yapı, Orta Çağ'da kentlerin kendine özgü sosyal ve siyasal düzenlerinin temellerini oluşturmuştur (Lyon, 1967).

Bu süreçte, kentlerin gelişen sosyal yapısı, bireylerin toplum içinde daha aktif ve etkili roller üstlenmelerine olanak tanımıştır. Siyasal katılım, sadece bir hak olarak görülmemiş, aynı zamanda bireylerin kente olan aidiyet duygusunu da güçlendirmiştir. Kentlerde yaşayan bireyler, kendilerine tanınan haklar ve sorumluluklar çerçevesinde, yerel yönetimlerde söz sahibi olabilmenin yollarını aramışlardır. Özellikle zanaatkârlar ve tüccarlar, ekonomik faaliyetlerini sürdürebilmek için yerel yönetimlerle daha sıkı ilişkiler kurmuş, bu da kentlerin sosyal ve siyasal yapısında dinamik bir dönüşüme yol açmıştır. Kentlerin sosyal düzeni, bireylerin hak ve sorumluluklarını dengeleyen bir yapı olarak şekillenirken, kent yaşamı aynı zamanda bir güvenlik ve düzen çerçevesinde gelişmiştir. Bu yeni sosyal yapı, kentlerin özgürleştirici gücünün ve bireylerin toplumsal hayatı şekillendirme potansiyelinin temelini oluşturmuştur (Angelucci vd., 2017).

Orta Çağ şehirlerinin karakteristik özelliklerini inceleyen literatür, insanı özgür kılan kent havası kavramının dört temel unsura dayandığını belirtir: kentsel barış, kentsel özgürlük, kent hukuku ve kentin örgütsel düzeni. Bu unsurlar, şehirlerin sosyal, hukuki ve siyasi yapısının temel taşlarını oluşturmaktadır. Kentsel barış, şehirlerde güvenli ve düzenli bir yaşam ortamı yaratma amacını taşırken, kentsel özgürlük, bireylerin ekonomik ve sosyal faaliyetlerde özgürce hareket edebilmelerini ifade eder. Kent

hukuku, belirli kurallara uyma zorunluluğu, mülkiyet hakları ve toprak kullanımı gibi unsurlarla kent yaşamını düzenleyen bir yapı sunmaktadır. Kentin örgütsel düzeni ise, kentin idari yapısını ve bu yapı içindeki sosyal ve ekonomik rolleri tanımlar (Munoz-Gielen, 2014.

Bu dört temel unsurun bir araya gelmesi, sadece bireylerin güvenlik ve özgürlüklerini garanti altına almakla kalmamış, aynı zamanda kentlerin yönetim ve idari yapılarının sağlam bir temele oturmasını da sağlamıştır. Kentsel barış ve hukuk düzeni, toplumsal huzurun korunmasında ve kentlerin ekonomik faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinde kritik bir rol oynamıştır. Bu unsurlar, aynı zamanda kentte yaşayan bireylerin haklarını güvence altına alırken, onların ekonomik fırsatlara erişimini de sağlamıştır. Kentsel özgürlük, bireylerin ekonomik faaliyetlere katılımını ve mülkiyet haklarını korurken, kentlerin örgütsel düzeni bu yapının sürekliliğini sağlamak için önemli bir unsur olmuştur (Wagenaar, 2007). Bu çerçevede, kentlerin sosyal ve hukuki yapıları, sadece güvenlik ve düzen sağlamakla kalmamış, aynı zamanda kentlerin daha demokratik ve katılımcı bir yönetim yapısına evrilmesine de katkıda bulunmuştur (Landorf, 2011).

Bu bağlamda, tarihsel olarak şehirlerin hukuki ve sosyal yapısını şekillendiren önemli olaylara da değinmek gerekmektedir. 1648'deki Westphalia Anlaşması, devlet egemenliği ve uluslararası hukuk ilkelerinin temellerini atmış, 1689'da İngiltere'de kabul edilen Bill of Rights ise bireysel hakların korunmasına yönelik ilk adımlardan biri olmuştur. Bu gelişmeleri takip eden 1787'deki ABD Anayasası ve 1789'da gerçekleşen Fransız İhtilali, 17. ve 18. yüzyıllarda meydana gelirken, toplumsal dönüşümleri hızlandırmıştır (Hershey, 1912). Bu dönüşüm süreci, Sanayi Devrimi'yle birlikte kentlerin ekonomik ve sosyal yapısında köklü değişimlere yol açmış, modern kentlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Kentlerin bu dönüşümü, güvenlik anlayışında da yeni arayışları beraberinde getirmiştir.

Sanayi Devrimi ile birlikte kentlerin hızla büyümesi, sadece ekonomik ve sosyal yapılar üzerinde değil, aynı zamanda kentlerin güvenlik ihtiyaçları üzerinde de derin etkiler yaratmıştır. Nüfusun hızla artması, kentlerdeki sosyal ve ekonomik eşitsizliklerin derinleşmesi ve işçi sınıfının kent merkezlerinde yoğunlaşması, kentsel suçların ve güvenlik tehditlerinin artmasına neden olmuştur. Bu durum, kentlerin güvenlik politikalarında daha proaktif ve organize çözümler arayışını hızlandırmış, polislik hizmetlerinin yalnızca güvenliği sağlamak değil, toplumsal düzeni ve bireylerin haklarını korumaya yönelik daha geniş kapsamlı bir yapıya evrilmesini gerektirmiştir. Kentlerde yaşayan bireylerin güvenlik talepleri, aynı zamanda yerel yönetimlerin bu hizmetleri daha sistematik ve profesyonel bir hale getirmesi gerektiğini ortaya koymuş, bu da modern polis teşkilatlarının temelini oluşturan yeni güvenlik modellerine duyulan ihtiyacı artırmıştır.

Kentlerin modernleşme sürecine paralel olarak, güvenlik hizmetlerinde de yeni modeller geliştirilmiştir. Bu arayışlar, 1829 yılında Sir Robert Peel tarafından Londra'da kurulan Londra Polis Teşkilatı ile somutlaşmıştır. Peel'ın polislik anlayışı, "to serve and protect the people of London" (Londra halkına hizmet etmek ve onları korumak) prensibi üzerine inşa edilmiştir (Workman-Stark, 2017; Campio, 2005). Bu model, güvenlik hizmetlerinin yalnızca suçla mücadele etmek değil, aynı zamanda toplumsal düzeni sağlamak ve bireyleri korumak gibi daha geniş bir misyon taşıması gerektiğini savunur.

Sir Robert Peel'in 1829'da geliştirdiği bu yeni polislik modeli, sadece suçla mücadele eden bir kuvvet değil, toplumla bütünleşen bir yapıyı hedeflemiştir. Peel, polis teşkilatının toplumun güvenini kazanmasının ve bireylerle polis arasında güçlü bir bağ kurulmasının önemini vurgulamıştır. Bu anlayış, polislik hizmetlerinin halkın yararına olacak şekilde şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk çerçevesinde yapılandırılmasını sağlamıştır. Ayrıca, Peel'in prensipleri, polis güçlerinin yalnızca baskıcı bir mekanizma olarak değil, toplumu düzen içinde tutan bir sosyal hizmet sağlayıcı olarak işlev görmesi gerektiğini savunur. Bu dönemde geliştirilen "toplum destekli polislik" yaklaşımı, halkın katılımını teşvik eden ve toplumsal sorunları önleyici politikaları içeren daha geniş bir güvenlik perspektifini berabe-

rinde getirmiştir. Bu model, modern polislik anlayışının temelini oluşturmuş ve zamanla birçok ülkenin güvenlik politikalarına ilham kaynağı olmuştur (Campion, 2005).

İÇ GÜVENLİKTE PARADİGMA DÖNÜŞÜMÜ

Modern polislik teorisi, ulus devletlerin ortaya çıkışı, modernite ve Sanayi Devrimi ile şekillenmiş, toplumsal düzenin korunmasında önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Bu bağlamda, polislik kavramı, devletin güvenlik sağlayıcı bir organı olarak yapılandırılırken, aynı zamanda hizmet etme ve koruma gibi temel bileşenlerle donatılmıştır. 1829'da Londra'da kurulan polis teşkilatı, bu modern güvenlik anlayışının ilk somut örneği olarak kabul edilir (Gaunt, 2014). Londra'da kurulan polis teşkilatının başarısı, modern polislik teorilerinin farklı coğrafyalarda benimsenmesini hızlandırmıştır. Bu modelin özündeki "hizmet etmek ve korumak" ilkesi, özellikle hızla büyüyen ve karmaşıklaşan kentlerin güvenlik ihtiyaçlarına uygun bir çözüm sunmuştur (Edwards ve Prins, 2014). Sanayi Devrimi'nin getirdiği sosyo-ekonomik değişimler ve yoğun kentleşme, polis teşkilatlarının sadece suçları önlemekle kalmayıp, toplumsal düzeni sürdürmek ve kamu güvenliğini sağlamak gibi çok daha geniş kapsamlı bir görevi üstlenmesini zorunlu hale getirmiştir. Bu anlayış, sadece Batı Avrupa'da değil, dünyanın dört bir yanında polis teşkilatlarının yapısal ve işlevsel dönüşümünde temel bir rol oynamıştır. Londra modelinin başarılı bir şekilde uygulanması, modern polislik anlayışının küresel ölçekte yayılmasına öncülük etmiş, böylece polis teşkilatlarının devletin güvenlik sağlayıcı bir organı olarak daha profesyonel ve örgütlü hale gelmesi sağlanmıştır (Bindler ve Hjalmarsson, 2019).

Türkiye'de ise benzer bir model, Tanzimat dönemindeki batıya uyum çalışmaları sırasında benimsenmiş ve 1845 yılında polis teşkilatı kurulmuştur. Türk Polis Teşkilatı da, Batı'daki modern polislik teorisine benzer şekilde, hizmet etmek ve korumak anlayışına dayanmaktadır (Birinci, 1999). Bu teorinin ana bileşenleri arasında, dost-düşman ayrımı yapmaksızın, bireylerin hak ve özgürlüklerini koruma amacı güdülür. Korumaya çalışılan, insan hakları, sivil toplum ve yerleşik demokrasi anlayışının oluşturduğu kentsel düzenin güvenliğidir. Bu bağlamda, modern polislik, kentlerde kurumsallaşan demokrasinin sürdürülebilmesi için gerekli güvenlik hizmetini sağlamayı hedeflemektedir.

Tanzimat döneminden başlayarak polis teşkilatının modernizasyonu, Türkiye'nin batılılaşma süreci ve hukuk devleti anlayışı çerçevesinde önemli bir adım olmuştur. Bu süreçte, devletin güvenlik organları sadece kamu düzenini sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda bireylerin haklarını ve özgürlüklerini güvence altına almak için yapılandırılmıştır. Türk Polis Teşkilatı, Avrupa'daki polis teşkilatları model alınarak kurulmuş ve bu doğrultuda toplumsal düzeni sağlamakla yükümlü bir kurum haline gelmiştir. Özellikle insan hakları ve demokratik düzenin korunması gibi modern değerler, polis teşkilatının görev ve sorumlulukları arasına girmiştir. Bu yaklaşım, Türkiye'deki polislik anlayışının temelini oluşturmuş ve Cumhuriyet dönemine kadar bu anlayışın daha da pekiştirilmesine olanak sağlamıştır. Tanzimat döneminde atılan bu adımlar, Cumhuriyet döneminde daha sistematik ve modern bir çerçeveye oturtularak Türkiye'nin güvenlik stratejilerinin temel taşlarından biri haline gelmiştir (Haklı, 2022).

Cumhuriyetin ilanı, Türkiye'nin batıya yönelik modernleşme vizyonunu benimsemesi ve çok partili hayata geçiş süreçlerini başlatması açısından önemli bir dönüm noktasıdır. Cumhuriyetin erken dönem bürokratları, dönemlerinin ötesinde bir öngörü ile, ülkenin güvenlik sistemini modernleştirmek için çeşitli yasal düzenlemeler yapmışlardır. Bu düzenlemeler kıta Avrupası'ndaki güvenlik teşkilatları örnek alınarak geliştirilmiştir. Bu bağlamda, 1934 yılında çıkarılan Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu (PVSK), Türkiye'de modern polisliğin temellerini atmıştır.

Bu modernleşme hamleleri, sadece polis teşkilatının yapısal dönüşümünü değil, aynı zamanda Türkiye'de hukukun üstünlüğü ve kamu güvenliği anlayışının kök salmasına da katkı sağlamıştır. Cumhuriyetin erken döneminde yapılan reformlar, güvenlik hizmetlerini daha profesyonel, sistematik ve hesap verebilir bir hale getirmiştir. Bu süreçte, Avrupa'daki örnekler incelenmiş ve Türkiye'nin kendine

özgü toplumsal dinamikleri göz önünde bulundurularak bir güvenlik modeli geliştirilmiştir. Bu dönemde atılan adımlar, güvenlik birimlerinin sadece asayişi sağlamaktan öte, toplumu koruyan ve demokratik değerlere uygun bir işleyiş geliştirmesini hedeflemiştir. Toplumsal güvenlik ile birlikte bireylerin hak ve özgürlüklerinin korunması, modern polis teşkilatının temel görevlerinden biri haline gelmiştir. Bu bağlamda, polis teşkilatının sadece devletin bir kolluk gücü olarak değil, toplumsal barış ve demokratik işleyişin bir garantörü olarak yeniden yapılandırılması, Cumhuriyet'in güvenlik politikalarının ana bileşenlerinden biri olmuştur.

Bu süreci takip eden en önemli adımlardan biri, 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu'nun (ETK) Haziran 1937'de yürürlüğe girmesi olmuştur. Aynı yıl, 6 Kasım 1937'de, kentlerde ve sivil toplumun kontrolünde yaşanan zaafiyetlerin giderilmesi amacıyla Ankara Polis Enstitüsü kurulmuştur. Bu gelişmeler, Türkiye'de güvenlik hizmetlerinin daha kurumsal bir yapıya kavuşmasını sağlamıştır. PVSK ile ETK'nın yürürlüğe girmesiyle birlikte, Türkiye'de Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) kurulmuş, bu yapı geleneksel polis teşkilatından farklı olarak "Polis Genel Müdürlüğü" adı yerine "Emniyet" terimini kullanmıştır. Bu da, polislik mesleğinin sadece güvenliği sağlama işlevi değil, toplumsal düzenin korunması ve demokratik toplum yapısının devamlılığını sağlama amacına hizmet ettiğini göstermektedir (Baygeldi vd., 2024).

ETK'nın yürürlüğe girmesi ve Ankara Polis Enstitüsü'nün kurulması, polislik mesleğinin daha profesyonel bir zemine oturtulmasının yanında, eğitimli ve uzman personel yetiştirilmesi adına önemli bir adım olmuştur. Bu dönemde, güvenlik güçlerinin sadece operasyonel değil, aynı zamanda akademik temelli bir yaklaşımla eğitilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Ankara Polis Enstitüsü, modern polislik anlayışına uygun olarak teşkilatın eğitim ve disiplinine katkı sağlamış, polislerin sadece suçla mücadele eden birimler değil, aynı zamanda toplumsal barışın korunmasında etkili aktörler olarak yetiştirilmesine olanak tanımıştır (Baygeldi vd., 2024). Bu gelişmeler, polislik mesleğinin bir kolluk kuvveti olmanın ötesinde, bireylerin haklarını koruyan, demokratik toplumun ve sivil toplum yapısının devamlılığına katkıda bulunan bir meslek olarak konumlandırılmasını pekiştirmiştir. Emniyet teşkilatının bu misyonu, güvenlik hizmetlerinin modernleşmesi ve toplumla uyumlu hale gelmesi açısından kritik bir dönüm noktası olmuştur.

Polislik, belirli kurallar ve standartlara sahip bir meslek olarak tanımlanmalıdır. Diğer kanun uygulayıcı birimlerden (örneğin Jandarma, Orman Muhafaza ve Gümrük düzenlemeleri) farklı olarak, polislik, bireylerin hak ve özgürlüklerini koruma görevini üstlenir ve demokrasi ile sivil toplumun yerleşmesine hizmet eder. Tıpkı akademisyenlik, hukukçuluk, tıp veya askerlik gibi, polislik de profesyonel bir meslek olarak değerlendirilmelidir ve bu eksenden kopmadan ele alınmalıdır (Ponsares vd., 2014).

Polislik mesleğinin profesyonel bir çerçeveye oturması, toplumun güvenliğini sağlama ve bireylerin haklarını koruma görevini sürdürebilmesi için hayati önem taşır. Bu bağlamda, polis teşkilatları sadece iç güvenlikten sorumlu olmakla kalmaz, aynı zamanda demokratik toplumların işleyişine katkı sağlayan önemli bir mekanizma haline gelir. Toplum destekli polislik gibi yaklaşımlar, polislik mesleğinin yalnızca yasaları uygulayan bir kuvvetten, aynı zamanda toplumla işbirliği içinde çalışan bir sosyal hizmet sağlayıcısı haline dönüşmesini sağlamıştır. Bireylerin hak ve özgürlüklerinin korunması, demokratik bir toplumun temelidir ve polis teşkilatları bu temelin korunmasında kilit bir rol oynar. Bu dönüşüm, özellikle Soğuk Savaş sonrası dönemde, güvenliğin daha geniş bir perspektifle ele alınması ve birey merkezli bir güvenlik anlayışının benimsenmesiyle daha da önemli hale gelmiştir.

Soğuk Savaş döneminde güvenliğin ana nesnesi devletti. Bu dönemde, güvenlik stratejileri büyük ölçüde devletlerin egemenliklerini ve sınırlarını koruma üzerine odaklanmıştı. Ancak Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte güvenlik anlayışında köklü değişimler yaşandı ve güvenliğin referans nesnesi devletin ötesine geçerek daha geniş bir kapsam kazandı. 1990 sonrası dönemde, güvenlik sadece

devletin korunmasına değil, aynı zamanda bireylerin, sistemlerin ve küresel güvenliğin korunmasına yönelik olarak yeniden tanımlandı (Buzan vd., 1998).

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte güvenliğin yalnızca devlet merkezli bir olgu olarak ele alınmasının yetersiz kaldığı görülmüştür. Küreselleşmenin hız kazanması, teknolojik gelişmeler ve uluslararası ilişkilerdeki yeni dinamikler, güvenlik stratejilerinin yeniden şekillendirilmesine neden olmuştur. Bireylerin güvenliği, ulusal güvenliğin ötesinde küresel tehditler ve siber güvenlik gibi yeni alanlara yayılmıştır. Aynı zamanda, çevresel tehditler, ekonomik istikrarsızlıklar ve toplumsal çatışmalar da güvenlik politikalarının merkezine yerleşmiştir. Bu dönemde devletler, yalnızca kendi sınırlarını ve egemenliklerini değil, aynı zamanda küresel güvenlik ağları içerisinde bireyleri, kurumları ve toplumsal düzeni korumak için daha kapsamlı bir yaklaşım benimsemek zorunda kalmıştır. Bu dönüşüm, güvenlik kavramının çok boyutlu hale gelmesine yol açmıştır (Pierce vd., 2017).

Bu değişim bağlamında, John Nash'in Oyun Teorisi önemli bir referans noktası haline geldi. Nash, bir oyuncu için seçilmiş eylemin, diğer oyuncuların eylemleri göz önüne alındığında getiri anlamında en iyi sonucu verdiği durumda Nash Dengesi'nin oluştuğunu belirtmiştir (Holt ve Roth, 2004). Nash'in bu teorisi, güvenlik stratejilerinde karşılıklı bağımlılık ve işbirliğini teşvik eden bir anlayışın benimsenmesine katkı sağlamıştır. Güvenliğin referans nesnesi 1990'lardan itibaren sadece devletle sınırlı kalmamış, bireyler ve sistemler de güvenlik stratejilerinin önemli unsurları haline gelmiştir (Korzhyk vd., 2011).

Nash'in Oyun Teorisi, güvenlik stratejilerinde karşılıklı bağımlılık ilkesini merkeze alarak, devletler ve kurumlar arasındaki işbirliğinin önemini vurgulamıştır. Bu teori, güvenliğin sadece bir aktörün değil, birden fazla aktörün çıkarları doğrultusunda sağlanabileceğini öngörmüştür. Bu anlayış, küresel güvenlik sistemlerinde daha kolektif bir yaklaşımı teşvik etmiştir. Devletler, bireyler ve uluslararası kurumlar arasındaki işbirliği, yalnızca askeri tehditlere karşı değil, aynı zamanda küresel sağlık, iklim değişikliği ve ekonomik istikrar gibi çok boyutlu tehditlere karşı da güçlü bir güvenlik ağı oluşturmayı hedeflemiştir. Bu dönemde güvenlik, daha çok oyunculu ve karşılıklı bağımlılık ilkelerine dayalı olarak şekillenmiş, uluslararası işbirliği güvenliğin sürdürülebilirliği açısından vazgeçilmez bir unsur haline gelmiştir (Chepelenko, 2020).

Birleşmiş Milletler (BM), 1994 yılında aldığı kararla İnsani Güvenlik Konsepti'ni ortaya koymuştur. Bu konsept, Soğuk Savaş sonrası dönemde güvenliğin sadece devletleri değil, aynı zamanda bireyleri de kapsayan bir anlayışla ele alınması gerektiğini savunur. İnsani güvenlik kavramı, bireylerin sadece fiziksel güvenliklerini değil, ekonomik, sosyal ve politik güvenliklerini de içerir (Venu Menon, 2007). Böylece, güvenliğin referans nesnesi devlet merkezli bir yapıdan çıkarak birey merkezli bir yapıya dönüşmüştür. Bu kavram, Soğuk Savaş sonrası güvenlik anlayışının temel bir unsuru haline gelmiş ve modern güvenlik teorileri üzerinde derin etkiler yaratmıştır.

İnsani güvenlik kavramının gelişimi, geleneksel devlet güvenliği anlayışının dar sınırlarının ötesine geçerek, bireyin güvenliği ile doğrudan ilişkilendirilen yeni bir çerçeve oluşturmuştur. Bu yeni paradigma, güvenliği sadece savaş ve askeri tehditlerle sınırlandırmaktan ziyade, bireylerin günlük yaşamlarına dair tehditleri de kapsayacak şekilde genişletmiştir. Ekonomik krizler, çevresel felaketler, sosyal adaletsizlikler ve politik baskılar, insani güvenlik çerçevesinde ele alınarak, küresel güvenlik stratejilerinin önemli bir parçası haline gelmiştir. Bireyin refahı ve yaşam kalitesi, modern güvenlik anlayışında merkezi bir konuma yerleşmiş ve bu durum devletlerin güvenlik stratejilerini yeniden şekillendirmiştir. Bu genişleyen güvenlik perspektifi, kamu düzeni ve kamu güvenliği kavramlarına da doğrudan etki ederek, 1970'lerden itibaren güvenliğin sadece fiziksel değil, çok boyutlu bir olgu olarak ele alınmasını zorunlu kılmıştır (Wählisch, 2014).

Kamu düzeni ve kamu güvenliği kavramları tarih boyunca önemli değişimler geçirmiştir. 17. ve 18. yüzyıllarda gelişmeye başlayan güvenlik anlayışı, 1800'lerde Sanayi Devrimi ile birlikte büyük bir dönüşüm geçirmiştir. Ancak, bu dönüşüm sürecindeki asıl kırılma noktaları 1970'ler ve 1980'ler olmuştur.

1970'lerde kamu yönetimi ve güvenlik alanında yaşanan kimlik bunalımı ve yeni yönetim anlayışlarının ortaya çıkması, güvenlik paradigmasında önemli değişiklikler yaratmıştır. 1980'ler ise güvenlik sektöründe teknolojiyle bağlantılı büyük devrimlerin başlangıç noktası olarak kabul edilir. Bu dönemde, güvenlik algısında ve uygulamalarında derin bir paradigma değişikliği yaşanmıştır (Hood, 1995).

1980'lerdeki teknoloji odaklı güvenlik devrimi, bilgi ve veri yönetimi gibi yeni güvenlik unsurlarını ön plana çıkarmış, geleneksel güvenlik uygulamaları ise daha karmaşık ve çok katmanlı bir yapıya bürünmüştür. Bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin gelişimi, güvenlik sektöründe dijitalleşmeyi hızlandırmış ve siber güvenlik kavramını gündeme getirmiştir. Bu dönemde, devletlerin yanı sıra bireylerin ve kurumların güvenliği de teknolojinin sunduğu tehditlere karşı korunmak zorunda kalmıştır. Siber tehditler ve dijital casusluk, güvenliğin artık sadece fiziksel tehditlere değil, dijital platformlarda da var olan risklere karşı şekillenmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Bu yeni güvenlik paradigmaları, 1990'larda Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte daha da genişlemiş, güvenliğin referans çerçevesi devletten bireye, siber alanlara ve küresel ağlara doğru kaymıştır (Hansen ve Nissenbaum, 2009).

1990'lar, Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte güvenlik politikalarının yeni bir boyuta taşındığı bir dönem olmuştur. Bu dönemde kamu düzeni ve güvenlik kavramları küresel düzeyde yeniden şekillenmiştir. 2000'ler ve sonrasında, güvenlik gerçekliği, dijitalleşmenin etkisiyle artırılmış gerçeklik (augmented reality) ve sanal gerçeklik (virtual reality) gibi teknolojik gelişmeler doğrultusunda dönüşmüştür (Calabrese vd., 2022). Güvenlik anlayışında, artık hakikat (truth) kavramı post-truth boyutuna evrilmiş ve klasik anlamdaki savaşlar yerini enformasyon savaşlarına, hibrit ve vekalet savaşlarına (proxy wars) bırakmıştır. Bilgi çağında, ekonomik ve toprak odaklı savaşların yerini enformasyon kontrolü ve dijital güvenlik savaşları almıştır (Vasyshchev ve Denysenko, 2023).

1990'lar ve 2000'ler, güvenliğin tanımının yalnızca fiziksel sınırları korumakla sınırlı olmadığı, çok daha karmaşık ve geniş kapsamlı bir anlayışa evrildiği bir dönem olmuştur. Küreselleşme ve dijital devrim, tehdit algılarını dönüştürmüş, devletlerin yanı sıra bireylerin ve kurumların da korunması gereken yeni güvenlik unsurları haline gelmiştir. Bu süreçte, siber saldırılar, finansal sistemlerin manipülasyonu ve enformasyon savaşları, güvenliğin yeni tehdit başlıkları olarak ortaya çıkmıştır. Uluslararası ilişkilerde karşılıklı bağımlılık arttıkça, güvenlik tehditlerinin de sınır tanımadığı görülmüştür. Bu dönemde, küresel güçler hem ulusal hem de uluslararası güvenlik politikalarını dijital dünyanın getirdiği yeni risklere göre yeniden şekillendirmiştir. Bilgi çağında, verinin korunması ve dijital alanlarda güvenlik sağlama, kamu düzeninin devamlılığı açısından büyük önem kazanmıştır (Eriksson ve Giacomello, 2007).

Bu süreçte, ABD ve AB gibi küresel güçler, kendi güvenlik konseptlerini yenilemiş ve yeni tehdit algılarına göre stratejik önceliklerini belirlemişlerdir. Soğuk Savaş dönemi, daha uzaktaki düşman tehditlerine karşı kışla düzenine dayalı bir koruma sistemine sahipken, sınırların geçirgenliği arttıkça tehdit algısı içe doğru kaymıştır. Özellikle Afganistan, Suriye, Libya ve Irak gibi ülkelerde devlet yapıları zayıflamış, hatta bazıları failed states (başarısız devletler) haline gelmiştir. Bu bağlamda, Suriye'de Yabancı Terörist Savaşçılar gibi unsurlar ortaya çıkmış ve kamu düzeni sorunları ulusal sınırları aşan bir yapıya bürünmüştür. Kamu düzeni, artık uzaktaki düşman algısından ziyade, daha çok iç tehditlere odaklanmıştır (Sullivan, 2016).

Bu iç tehdit algısının artması, sadece devletler arası çatışmalardan ziyade, ülkelerin kendi sınırları içinde toplumsal güvenliği sağlama zorunluluğunu da beraberinde getirmiştir. Terörizm, organize suçlar ve siber saldırılar, devletlerin iç tehditlerle mücadelede karşı karşıya kaldığı başlıca sorunlar haline gelmiştir. Özellikle Yabancı Terörist Savaşçılar gibi uluslararası aktörlerin yerel güvenlik üzerinde doğrudan etkileri, ulusal sınırların ötesinde küresel bir güvenlik sorunu yaratmıştır. Bu durum, güvenlik politikalarının ulusal düzeyde daha içe dönük bir yaklaşımla yeniden tanımlanmasını gerektirirken, aynı zamanda uluslararası işbirliklerini ve ortak güvenlik stratejilerini zorunlu hale getirmiştir. ABD ve AB

gibi küresel güçler, bu yeni tehditlerle başa çıkmak için hem kendi sınırlarında hem de uluslararası arenada daha etkin güvenlik modelleri geliştirme yoluna gitmiştir.

MODERN POLİSLİK STRATEJİLERİ, TEORİLERİ VE TEKNOLOJİLERİ

Kamu düzeniyle ilgili temel sorunlar, tarihsel bir perspektifte yine 1829'da Sir Robert Peel'in Londra'da kurduğu polis teşkilatının prensipleriyle ilişkilendirilebilir. Modern anlamda polislik, kamu düzeninin sağlanmasında önemli bir rol oynayan bir meslek olarak şekillenmiştir. Profesyonel polislik, 20. yüzyıldan itibaren demokratik polislik anlayışına evrilmiştir (Jackson ve Bradford, 2009). Bu bağlamda, akıllı kentler kavramı da değerlendirilmelidir. Akıllı kentler, teknolojik dönüşümün ve dijitalleşmenin kamu güvenliği üzerindeki etkilerini göz önüne alarak kent güvenliğini daha sürdürülebilir ve verimli bir hale getirmeyi amaçlamaktadır.

Akıllı kentler, sadece fiziksel güvenlik değil, aynı zamanda kentsel yaşamın bütünlüğünü ve sürdürülebilirliğini sağlamada da önemli bir rol oynamaktadır. Sensörler, kameralar, akıllı ulaşım sistemleri ve veri tabanlı suç analizi gibi teknolojiler, şehirlerin güvenlik altyapısını güçlendirmiştir. Ancak, bu teknolojik ilerlemeler, kentsel güvenliği yönetmenin yeni yollarını sunarken, aynı zamanda yeni riskleri ve tehditleri de beraberinde getirmiştir (Lv vd., 2021). Özellikle veri güvenliği ve kişisel mahremiyet gibi konular, akıllı kentlerde güvenliğin yeniden tanımlanmasını gerekli kılmıştır. Siber tehditler ve veri ihlalleri, güvenliğin sadece fiziksel ortamlarla sınırlı kalmadığını, dijital ortamların da güvenlik politikalarının ayrılmaz bir parçası haline geldiğini göstermiştir. Bu nedenle, akıllı kentlerin güvenlik stratejileri geliştirilirken, hem teknolojinin getirdiği imkanları hem de bu yeni tehditleri göz önünde bulunduran, çok boyutlu bir yaklaşım benimsenmelidir (Azhar, 2020).

1980'lerde yaşanan teknolojik devrim, güvenlik sektöründe yapay zeka, veri analitiği ve elektronik güvenlik sistemlerinin kullanılmasıyla birlikte kamu güvenliği alanında büyük bir dönüşüm yaratmıştır. Bu teknolojik gelişmeler, sadece trafik mühendisliği ve güvenlik mühendisliği gibi alanları etkilemekle kalmamış, aynı zamanda kent merkezli güvenlik disiplinlerinin ortaya çıkmasına da zemin hazırlamıştır. Ancak bu dönüşüm sürecinde dikkate alınması gereken önemli bir nokta, insan unsurunun güvenlik süreçlerinden dışlanmaması gerektiğidir. Akıllı kentler, teknolojinin sunduğu imkanları kullanarak suçla mücadele ederken, insan unsurunu merkezi bir noktada tutmaya devam etmelidir. Veri terörizmi (data terrorism) gibi olguların ortaya çıkmasını önlemek için, insan unsuru güvenlik süreçlerinin ayrılmaz bir parçası olmalıdır (Laurenço vd., 2018).

Bu teknolojik dönüşüm, aynı zamanda suçların önceden tahmin edilmesi ve önlenmesi noktasında yeni imkanlar sunmuştur. Yapay zeka ve makine öğrenimi algoritmaları, suç eğilimlerini analiz ederek, potansiyel tehditleri önceden tespit etme kapasitesine sahiptir. Ancak, bu tür ileri teknolojilerin kullanımı, veri mahremiyeti ve etik sorunları da beraberinde getirmiştir. Veri analitiği ve yüz tanıma sistemleri gibi teknolojilerin, bireylerin kişisel bilgilerini toplayarak izleme ve takip faaliyetlerinde kullanılması, toplumsal güven ile güvenlik arasında bir denge kurulmasını zorunlu kılmıştır. Akıllı kentlerin başarılı bir şekilde yönetilebilmesi için, bu teknolojilerin insan hakları ve etik değerler çerçevesinde kullanılması kritik öneme sahiptir. Teknoloji ve insan arasındaki bu dengeyi kurmak, hem güvenli hem de bireylerin özgürlüklerinin korunmasını sağlayan sürdürülebilir bir kent yaşamı yaratmanın anahtarıdır (Carreño vd., 2013).

Elektronik güvenlik sistemleri, coğrafi bilgi sistemleri, veri toplama ve analiz araçları, olumsuz durumların tespiti ve yönetimi gibi unsurlar, modern kamu düzeninin sağlanmasında kritik rol oynamaktadır. Bu araçlar, şehirlerin güvenlik ihtiyaçlarına yanıt verirken, bireylerin yaşam alanı güvenliğini artırmaya yönelik çözümler sunmaktadır (Ceccato, 2013). Akıllı kentler, insan unsuru ile teknoloji arasındaki dengeyi koruyarak, gelecekte daha güvenli ve sürdürülebilir kentler yaratma potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda, insan unsuru akıllı kentler içerisinde daha kilit ve stratejik bir role evrilmiştir.

Bu tür teknolojilerin kamu güvenliği alanında kullanımı, güvenlik hizmetlerinin daha proaktif ve hızlı bir şekilde sunulmasına olanak tanımıştır. Plaka tanıma sistemleri ve kent güvenliği kameraları, sadece suç sonrası delil toplama değil, aynı zamanda suçların önceden tespit edilmesi ve önlenmesinde önemli araçlar haline gelmiştir. Bu teknolojiler, trafik yönetimi, asayiş ve sınır güvenliği gibi birçok farklı alanda entegre edilerek, güvenlik süreçlerini daha verimli ve etkili kılmıştır. Ancak, bu gelişmeler aynı zamanda toplumun güvenlikle ilgili etik ve mahremiyet konularında daha fazla bilinçlenmesini sağlamıştır. Veri gizliliği ve izleme teknolojilerinin yanlış kullanımı gibi endişeler, güvenlik ile bireysel haklar arasındaki dengenin korunmasını her zamankinden daha önemli hale getirmiştir. Bu noktada, güvenlik teknolojilerinin kullanımı kadar, bu teknolojilerin etik standartlara uygun olarak denetlenmesi ve uygulanması da kritik bir rol oynamaktadır (Almeida vd., 2021).

Güvenlik ve polislik hizmetlerinde teknolojinin kullanımı, 1970'ler itibariyle ivme kazanmıştır. Özellikle 1976 yılında İngiltere'de icat edilen plaka tanıma sistemi, güvenlik teknolojilerinde önemli bir dönüm noktası olarak kabul edilir. Bu teknolojinin üretimi, 1979 yılında bir teknoloji firmasına devredilmiş ve 1980'lerin başında çalıntı araçların yakalanmasında başarıyla kullanılmıştır. Bu gelişmeler, 1980'ler boyunca güvenlik sistemlerinde teknolojinin daha fazla entegre edilmesine zemin hazırlamıştır (Roberts ve Casanova, 2012).

Bu teknolojilerin gelişimi, polislik hizmetlerinin dijitalleşmesine ve daha verimli hale gelmesine büyük katkı sağlamıştır. Komuta kontrol sistemleri ve araç takip teknolojileri, olaylara daha hızlı müdahale edilmesine olanak tanırken, mobil sorgulama ve otomasyon sistemleri, polis memurlarının sahada daha etkili çalışmalarını mümkün kılmıştır. Özellikle veri tabanlarına anlık erişim ve suçluların kimliklerini tespit etme süreçlerinin hızlanması, polis teşkilatlarının operasyonel kapasitesini önemli ölçüde artırmıştır. Bununla birlikte, bu teknolojilerin kullanımının güvenlik operasyonlarını güçlendirmesinin yanı sıra, bireylerin gizliliği ve mahremiyeti ile ilgili endişeleri de beraberinde getirdiği unutulmamalıdır. Yüz tanıma gibi ileri teknolojilerin yaygınlaşması, güvenlik ile bireysel haklar arasındaki sınırın daha dikkatli bir şekilde çizilmesini gerektiren yeni sorumluluklar yaratmıştır. Bu nedenle, güvenlik teknolojilerinin etik standartlar çerçevesinde kullanılması, hem bireylerin haklarını korumak hem de kamu güvenliğini sağlamak açısından kritik hale gelmiştir (Almeida vd., 2021).

1980'lerden itibaren komuta kontrol sistemleri, araç takibi, mobil sorgulama ve asayiş otomasyon sistemleri gibi yenilikler polislik hizmetlerine dahil olmuştur. Özellikle İsrail merkezli olarak geliştirilen "facial DNA" teknolojisi, yüzün DNA'sını tespit ederek suçluların kimliklerini belirlemede yeni bir yöntem sunmuştur. Bu bağlamda, yüz tanıma sistemleri modern güvenlik uygulamalarında önemli bir yer edinmiş ve suçla mücadelede kullanılan temel araçlardan biri haline gelmiştir (Kumar vd., 2020).

Yüz tanıma teknolojisi gibi gelişmiş sistemlerin suçla mücadelede etkinliği, suçluların kimliklerini hızlı ve doğru bir şekilde belirleme kapasitesi sayesinde güvenlik güçlerine önemli avantajlar sağlamıştır. Bununla birlikte, bu sistemlerin toplumsal etkileri göz önünde bulundurulmalı ve veri mahremiyeti ile birey hakları gibi hassas konulara dikkat edilmelidir. Teknolojinin suçla mücadelede kullanımı, özellikle kitlesel gözetim sistemleri ile birlikte bireylerin sürekli izlenmesi gibi etik soruları gündeme getirmiştir. Veri terörizmi veya kötü niyetli kişilerin bu sistemleri manipüle etmesi durumunda, güvenlik teknolojileri kamu düzenini sağlamaktan çok bireylerin özgürlüklerini tehdit edebilecek bir unsur haline gelebilir. Bu nedenle, güvenlik teknolojilerinin geliştirilmesi ve uygulanması sürecinde, güçlü veri koruma politikalarının ve şeffaf yönetim prosedürlerinin de sağlanması kaçınılmaz bir gereklilik haline gelmiştir.

Teknolojinin güvenlik alanında sağladığı kolaylıklar göz ardı edilemez. Ancak, bu teknolojilerin kullanımıyla birlikte data terörizmi (verilerin kötüye kullanımı) gibi yeni tehditler de ortaya çıkmıştır. Bu noktada, güvenlik uygulamalarında insan unsuru merkezde kalmaya devam etmeli ve teknolojinin bu

unsuru dışlamaması sağlanmalıdır. Veri güvenliği sağlanmadığı takdirde, suçla mücadelede kullanılan teknolojiler tersine bir tehdit unsuru haline gelebilir.

Bu bağlamda, teknolojinin suçla mücadelede kullanımı, polis teşkilatlarına sadece operasyonel hız kazandırmakla kalmamış, aynı zamanda güvenlik stratejilerini daha akıllı ve etkili hale getirmiştir. İstihbarata dayalı polislik ve veri analitiği, polislerin suçluları daha etkin bir şekilde tespit etmelerine ve potansiyel tehditleri önceden belirlemelerine olanak sağlamıştır. Ancak bu teknolojik entegrasyonun başarısı, yalnızca gelişmiş cihazlara ve yazılımlara dayanmamakta, aynı zamanda bu sistemleri kullanan polis memurlarının eğitimine ve profesyonelliğine de bağlıdır. Teknolojinin getirdiği avantajlardan tam anlamıyla yararlanabilmek için, polislik mesleğinin profesyonel standartlarının güçlendirilmesi, insan unsurunun eğitimli ve bilinçli bir şekilde teknolojiyle uyumlu hale getirilmesi büyük önem taşır. İstihbarat temelli kararlar, teknolojiye bağımlı olmaktan çok, insani muhakeme ve etik kurallar çerçevesinde alınmalı, güvenlik ve mahremiyet arasında sağlıklı bir denge kurulmalıdır (Burcher ve Whelan, 2018).

Teknolojik gelişmelerin polislik hizmetlerine entegre edilmesiyle birlikte, polisliğin profesyonelleşmesi önemli bir gereklilik haline gelmiştir. Bu bağlamda, 1980'lerde polislikte yeni teoriler ortaya çıkmaya başlamıştır. Özellikle Intelligence-Led Policing (İstihbarata Dayalı Polislik), 1980'lerle birlikte kamu yönetiminde daha etkili bir yönetilebilirlik anlayışı üzerine geliştirilmiştir. Bu teori, güvenlik ve suçla mücadelede önleyici polislik (preventive policing) yaklaşımlarına dayanmaktadır ve suçları önceden tespit etmek için istihbarat ve veri analizinin önemini vurgular (Carter ve Philips, 2015). Toplum Destekli Polislik (community policing) de bu sürecin bir parçasıdır ve polis ile toplum arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesini hedefler. Bu teoriler, yaklaşık 40 yıl önce ortaya atılmış ve modern güvenlik yaklaşımlarının temelini oluşturan teorik çerçeveler olarak gelişmiştir (Oliver ve Bartgis, 1998).

Bu teoriler, polislik anlayışının sadece suç sonrası müdahaleye dayanan bir modelden uzaklaşarak, suçların önlenmesine yönelik daha proaktif yaklaşımlar benimsenmesini sağlamıştır. İstihbarata dayalı polislik, suçları ve tehditleri tespit etmede veriye ve analitiğe olan bağımlılığı artırırken, Toplum Destekli Polislik ise güvenlik hizmetlerinin toplumla işbirliği içinde yürütülmesini ve toplumsal sorunlara daha duyarlı bir polislik anlayışını geliştirmiştir. Bu yaklaşım, polislerin sadece bir kolluk kuvveti olarak değil, aynı zamanda toplumu koruyan ve toplumla birlikte çalışan bir yapıya evrilmesini sağlamıştır. Özellikle Kırık Camlar Teorisi gibi teoriler, suçun sosyal yapıyla bağlantılı olduğunu ve küçük ihlallerin bile toplumun genel güvenlik hissiyatını olumsuz etkileyebileceğini vurgulamaktadır. Bu teorilerin uygulanması, hem yerel düzeyde suç oranlarını düşürme hem de toplum içinde güven ve işbirliği oluşturmada önemli roller oynamıştır. Bu nedenle, modern polislik stratejileri, yalnızca güvenlik teknolojilerini değil, aynı zamanda sosyal ve toplumsal bağlamları da dikkate alan bir yapı haline gelmiştir.

Bu dönemde ortaya çıkan bir diğer önemli teori ise, New York Belediye Başkanı Rudolph Giuliani'nin uygulamalarıyla meşhur olan Kırık Camlar Teorisi'dir. Bu teori, suç istatistiklerine dayalı olarak suçla mücadelede öncelik verilmesi gereken bölgelerin belirlenmesini ve küçük suçların engellenmesi yoluyla daha büyük suçların önlenebileceğini savunur. Kırık Camlar Teorisi, suç oranlarını düşürmek amacıyla polislik stratejilerinde büyük bir değişiklik getirmiştir ve bu yaklaşımın ilk temelleri de 1980'lerde atılmıştır (Maskály ve Bogges, 2014).

Bu dönemde geliştirilen teoriler, sadece suçla mücadelede yeni bir yaklaşım sunmakla kalmamış, aynı zamanda polislik anlayışını köklü bir şekilde dönüştürmüştür. Özellikle suç öncesi müdahale ve toplumsal işbirliği gibi unsurlar, güvenlik hizmetlerinin etkinliğini artırmada kritik bir rol oynamıştır. Toplum Destekli Polislik gibi yaklaşımlar, polis ile toplum arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesine ve güvenlik hizmetlerinin halkla daha entegre bir şekilde yürütülmesine olanak sağlamıştır. Bu, polis memurlarının sadece yasaları uygulayan bir kuvvet olmaktan çıkıp, aynı zamanda toplumsal sorunları çözmede ve önleyici tedbirler almada etkin bir aktör olarak görev yapmasını sağlamıştır. Bu teorilerin uygulamaya konulması, toplum içindeki güven duygusunu artırmış ve polislik mesleğinin bilimsel

temellere dayanan, profesyonel bir alan olarak gelişmesine katkı sağlamıştır. Bu teorik yaklaşımlar, günümüzde modern polislik uygulamalarının temel dayanaklarını oluşturmaktadır. Hem teknolojinin hem de toplumsal işbirliğinin suçla mücadeledeki önemi giderek artmış ve polislik, profesyonellik ve bilimsel temellere dayanan bir meslek olarak şekillenmiştir.

SONUÇ

Nihayetinde, kurumsal taassup yerine, yerleşik demokrasi kurumlarıyla kentlerin önceliklendirilmesi hayati öneme sahiptir. "Kent havası insanı özgür kılar" ifadesi, şehirlerin bireyler üzerindeki özgürleştirici etkisini vurgulayan güçlü bir metafordur. Mesele kurumsal dogmatizm değil, kavramların doğru ve yerinde kullanılmasıdır. Polislik teorisi ve güvenlik stratejileri bağlamında, geçmişte geliştirilen teorilerin (örneğin, 40 yıllık teoriler) ele alınışında dikkatli olunmalı ve modern güvenlik ihtiyaçlarına uyumlu hale getirilmelidir. Yerleşmiş demokrasi, bir toplumun temel hedefi olmalıdır; bu hedefin gerçekleşmesi için belirli unsurların varlığı zorunludur: bağımsız ve özerk bir siyasal toplum, örgütlenmiş siyasi partiler, devlet alanından bağımsız bir sivil toplum, işleyen bir hukuk devleti, sağlam bir serbest piyasa sistemi ve liyakate dayalı, profesyonel bir bürokratik yapı bu unsurlar arasındadır. Bürokratlar, halkın hizmetkarı olan kamu görevlileridir ve bu yapı, yasama ve yürütmeye teknik anlamda destek sağlamalıdır.

Demokratik toplumlarda güvenlik ve polislik hizmetlerinin temel amacı, bireylerin haklarını ve özgürlüklerini koruyarak toplumsal düzeni sağlamaktır. Bu yaklaşım, sadece bireyler arasında güvenli bir ortam yaratmayı değil, aynı zamanda devletin ve kurumlarının işleyişine olan güveni de pekiştirmeyi hedefler. Bu nedenle, güvenlik stratejilerinde hizmet odaklı bir anlayışın benimsenmesi, demokratik değerlerin korunması açısından kritik bir öneme sahiptir. Polislik hizmetlerinin demokratik süreçlerle uyumlu bir şekilde yürütülmesi, sadece suçun önlenmesi değil, aynı zamanda toplumsal barışın ve adaletin tesis edilmesini sağlar. Güçlü bir sivil toplum, bağımsız bir yargı ve profesyonel bir bürokratik yapı ile desteklenen güvenlik mekanizmaları, yerleşik demokrasilerin temel yapı taşlarıdır. Güvenlik politikaları, bu unsurların korunmasını ve geliştirilmesini hedeflemelidir; bu nedenle, güvenlik ve demokrasi arasındaki dengeyi sağlamak, modern toplumların karşılaştığı en önemli zorluklardan biridir.

Yerleşmiş demokrasiyi sağlamak için en temel unsurların başında kamu düzeni ve kamu güvenliği gelmektedir. Güvenliğin referans nesneleri olarak devlet, sistem ve birey ön plandadır. Polislik teorisi, düşman belirlemek üzerine değil, hizmet odaklı güvenliği sağlamak ve bireyleri yaşam alanı ve yaşam güvenliği açısından korumak üzerine kuruludur. Yerleşmiş bir demokrasinin işlemesi için, kamu düzeni ve kamu güvenliği dost-düşman algısına göre hareket etmemeli, bunun yerine bireylerin hak ve özgürlüklerini koruma amacı taşımalıdır.

Demokratik bir toplumda polislik, yalnızca suçla mücadele eden bir yapı olmaktan çok, toplumsal barışın tesis edilmesinde ve sürdürülebilirliğinde önemli bir rol oynar. Bu nedenle, güvenlik uygulamalarında dost-düşman ayrımına dayanan bir yaklaşım yerine, bireyin haklarının korunması ve toplumsal adaletin sağlanması ön planda olmalıdır. Hizmet odaklı polislik modeli, yalnızca suçluyu cezalandırmaya değil, toplumsal sorunları çözmeye ve suçun ortaya çıkmasını engellemeye yönelik proaktif bir rol oynar. Bu anlayış, polis ile toplum arasındaki güven ilişkisini güçlendirirken, güvenlik hizmetlerinin daha kapsayıcı ve demokratik bir yapıya evrilmesine katkı sağlar. Bu bağlamda, polislik mesleğinin insan haklarına dayalı ve etik normlarla donatılmış bir şekilde yeniden ele alınması, güvenlik politikalarının temel taşlarından biri olarak kabul edilmelidir.

Demokratik polislik anlayışında, düşman kavramı yoktur; bunun yerine, mağdurun hakları kadar sanığın hakları da dikkate alınmalıdır. Aynı şekilde, kamu yararı gözetilerek toplumun genel hakları da korunmalıdır. Bu bağlamda, Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu (PVSK)'nın gözden geçirilmesi gerekmektedir, çünkü kolluk kuvvetleri kavramı güncel paradigmada yetersiz kalmaktadır. Kolluk kuvvetleri,

sadece gümrük muhafaza, cezaevi personeli ya da doğa koruma personellerini değil, aynı zamanda tüm kamusal güvenlik sağlayıcıları kapsayan daha geniş bir terimle ifade edilmelidir. Cemil Meriç'in ifadesiyle, "İzm'ler aydınlara giydirilmiş deli gömlekleridir", benzer şekilde kolluk kavramı da modern polislik teorisi açısından yetersiz ve sınırlandırıcıdır; demokratik polislik anlayışını kapsamaktan uzaktır.

Yazar Bilgileri

Ufuk Ayhan (Doç. Dr.)

[1] Polis Akademisi, Kırıkkale PMYO, Kırıkkale, Türkiye

0000-0002-2673-8308 ufukayhan2000@gmail.com

Alp Cenk Arslan (Dr. Öğr. Üy.)

[2] Polis Akademisi, İç Güvenlik Fakültesi, Ankara, Türkiye

0000-0002-5526-2089 alpcenkarslan@gmail.com

Kaynakça | References

Adams, R., Rohe, W., & Arcury, T. (2002). Implementing community-oriented policing: Organizational change and street officer attitudes. *Crime & Delinquency, 48*(3), 399–430. https://doi.org/10.1177/0011128702048003003

Almeida, D., Shmarko, K., & Lomas, E. (2021). The ethics of facial recognition technologies, surveillance and accountability in an age of artificial intelligence: A comparative analysis of USA, EU and UK regulatory frameworks. *SSRN Electronic Journal.* https://doi.org/10.2139/ssrn.3878867

Angelucci, C., Meraglia, S., & Voigtländer, N. (2017). How merchant towns shaped parliaments: From the Norman conquest of England to the Great Reform Act. *New Institutional Economics eJournal.* https://doi.org/10.3386/W23606

Ayhan, U. (2008). Metropol alanlarda kamu güvenliği. *Kripto Kitaplar.*

Azhar, I. (2020). Security, privacy and risks within smart cities: Literature review and development of a smart city interaction framework. *Political Economy - Development: Domestic Development Strategies eJournal.*

Baldwin, D. (1995). Security studies and the end of the Cold War. *World Politics, 48*(1), 117–141. https://doi.org/10.1353/wp.1995.0001

Baygeldi, M., Arslan, A., & Şahin, Y. (2024). The changing nature of policing studies in Türkiye. *İçtimaiyat.* https://doi.org/10.33709/ictimaiyat.1405077

Beers, J. H. (2007). Community-oriented policing and counterinsurgency: A conceptual model. *US Army Command and General Staff College.*

Bindler, A., & Hjalmarsson, R. (2019). The impact of the first professional police forces on crime. *CEPR Discussion Paper Series.* https://doi.org/10.1093/JEEA/JVAB011

Brauch, H., Spring, Ú., Mesjasz, C., Grin, J., Dunay, P., Behera, N., Chourou, B., Kameri-Mbote, P., & Liotta, P. (2008). Globalization and environmental challenges: Reconceptualizing security in the 21st century. https://doi.org/10.1007/978-3-540-75977-5

Burcher, M., & Whelan, C. (2018). Intelligence-led policing in practice: Reflections from intelligence analysts. *Police Quarterly, 22,* 139–160. https://doi.org/10.1177/1098611118796890

Buzan, B. (1997). Rethinking security after the Cold War. *Cooperation and Conflict, 32*(1), 28–5. https://doi.org/10.1177/0010836797032001001

Buzan, B., Wæver, O., & De Wilde, J. (1998). *Security: A new framework for analysis.* Lynne Rienner Publishers.

Calabrese, A., Franchina, L., Ruocco, T., & Inzerilli, G. (2022). Addressing new cyber risks in immersive reality. *Human Interaction and Emerging Technologies (IHIET 2022): Artificial Intelligence and Future Applications.* https://doi.org/10.54941/ahfe1002745

Campion, D. (2005). 'Policing the Peelers': Parliament, the public, and the Metropolitan Police, 1829–33. https://doi.org/10.1057/9780230522794_3

Carreño, P., Gutierrez, F., Ochoa, S., & Fortino, G. (2013). Using human-centric wireless sensor networks to support personal security. *Proceedings of the Institution of Civil Engineers-Urban Design and Planning, 166*(1), 51–64. https://doi.org/10.1007/978-3-642-41428-2_5

Carter, J., & Phillips, S. (2015). Intelligence-led policing and forces of organisational change in the USA. *Policing and Society, 25,* 333–357. "https://doi.org/10.1080/10439463.2013.865738

Ceccato, V. (2013). Integrating geographical information into urban safety research and planning. *Proceedings of the Institution of Civil Engineers-Urban Design and Planning, 166*(1), 15–23.

Cesaretti, R., Lobo, J., Bettencourt, L., Ortman, S., & Smith, M. (2016). Population-area relationship for medieval European cities. *PLoS ONE, 11.* https://doi.org/10.1371/journal.pone.0162678

Chepelenko, A. (2020). Economic security in the context of globalizing challenges and threats. *Market Infrastructure.* https://doi.org/10.32843/infrastruct40-3

Colson, J. (2020). Reassessing power and governance in late medieval cities. https://doi.org/10.4324/9781003028390-3

Cordner, G., Cordner, A., & Das, D. K. (2009). Introduction: Policing and urbanization. In *Urbanization, Policing, and Security* (pp. 15–32). Routledge.

Davis, K. (1955). The origin and growth of urbanization in the world. *American Journal of Sociology, 60*, 429–437. https://doi.org/10.1086/221602

Edwards, A., & Prins, R. (2014). Policing and crime in contemporary London. *European Journal of Policing Studies.* https://doi.org/10.5553/ejps/2034760x2014002001005

Eriksson, J., & Giacomello, G. (2007). *International relations and security in the digital age.* https://doi.org/10.4324/9780203964736

Favier, J., & Higgitt, C. (1998). *Gold & spices: The rise of commerce in the Middle Ages.* https://doi.org/10.5860/choice.36-2852

Gaunt, R. (2014). Peel, Robert and the Metropolitan Police. https://doi.org/10.1002/9781118517383.WBECCJ044

Haklı, S. Z. (2022). Erken Cumhuriyet döneminde polis teşkilatının kuruluşu ve gelişimi. *Güvenlik Çalışmaları Dergisi, 24*(1), 4–30.

Hansen, L., & Nissenbaum, H. (2009). Digital disaster, cyber security, and the Copenhagen School. *International Studies Quarterly, 53*(4), 1155–1175. https://doi.org/10.1111/J.1468-2478.2009.00572.X

Heifetz, I., & Jaffe, P. (2023). Exploring the impact of industrialization on social mobility in rural communities: Towards inclusive and sustainable economic transformation. *Law and Economics.* https://doi.org/10.35335/laweco.v17i3.46

Hershey, A. (1912). History of international law since the Peace of Westphalia. *American Journal of International Law, 6*(1), 30–69. https://doi.org/10.2307/2187396

Holt, C., & Roth, A. (2004). The Nash equilibrium: A perspective. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 101,* 3999–4002. https://doi.org/10.1073/pnas.0308738101

Hood, C. (1995). The "new public management" in the 1980s: Variations on a theme. *Accounting Organizations and Society, 20*(2–3), 93–109. https://doi.org/10.1016/0361-3682(93)E0001-W

Jackson, J., & Bradford, B. (2009). Crime, policing and social order: On the expressive nature of public confidence in policing. *The British Journal of Sociology, 60*(3), 493–521.

Krahmann, E. (2003). Conceptualizing security governance. *Cooperation and Conflict, 38*(1), 26–50. https://doi.org/10.1177/0010836703038001001

Korzhyk, D., Yin, Z., Kiekintveld, C., Conitzer, V., & Tambe, M. (2011). Stackelberg vs. Nash in security games: An extended investigation of interchangeability, equivalence, and uniqueness. *ArXiv, abs/1401.3888.* https://doi.org/10.1613/jair.3269

Kumar, A., Jain, A., Chaudhary, A., Malik, A., & Taluja, A. (2020). Criminal identification system using face detection and recognition. *International Journal of Research in Engineering, Science and Management, 3*(4).

Landorf, C. (2011). Evaluating social sustainability in historic urban environments. *International Journal of Heritage Studies, 17*(5), 463–477. https://doi.org/10.1080/13527258.2011.563788

Lantschner, P. (2020). Liberty and urban revolts: A comparative perspective. *Electronic Markets, 57–79.* https://doi.org/10.24197/em.21.2020.57-79

Lourenço, V., Mann, P., Guimaraes, A., Paes, A., & De Oliveira, D. (2018). Towards safer (smart) cities: Discovering urban crime patterns using logic-based relational machine learning. *2018 International Joint Conference on Neural Networks (IJCNN),* 1–8. https://doi.org/10.1109/IJCNN.2018.8489374

Lv, Z., Qiao, L., Singh, A., & Wang, Q. (2021). AI-empowered IoT security for smart cities. *ACM Transactions on Internet Technology, 21*, 1–21. https://doi.org/10.1145/3406115

Maskály, J., & Boggess, L. (2014). Broken windows theory. https://doi.org/10.1002/9781118517390.WBETC127

Milkis, S. (1998). Remaking government institutions in the 1970s: Participatory democracy and the triumph of administrative politics. *Journal of Policy History, 10*(1), 51–74. https://doi.org/10.1017/S0898030600005522

Monaghan, J. (2021). Legitimate policing and professional norms. *The Ethics of Policing.* https://doi.org/10.18574/nyu/9781479803729.003.0003

Munoz-Gielen, D. (2014). Urban governance, property rights, land readjustment and public value capturing. *European Urban and Regional Studies, 21*(1), 60–78. https://doi.org/10.1177/0969776412440543

Oliver, W., & Bartgis, E. (1998). Community policing: A conceptual framework. *Policing-an International Journal of Police Strategies & Management, 21,* 490–509. https://doi.org/10.1108/13639519810228796;~

Pierce, G., Cleary, P., Holland, C., & Rabrenovic, G. (2017). Security challenges in the 21st century: The changing nature of risk, security and sustainability. *In 21st Century Challenges in Security and Risk.* "https://doi.org/10.1007/978-3-319-60747-4_17

Ponsaers, P., Edwards, A., & Verhage, A. (2014). Policing European metropolises. *EJPS, 3.*

Richardson, H. (1976). The new urban economics: An evaluation. *Socio-Economic Planning Sciences, 10*(3), 137–147. https://doi.org/10.1016/0038-0121(76)90014-8

Roberts, D., & Casanova, M. (2012). Automated license plate recognition systems: Policy and operational guidance for law enforcement.

Sullivan, C. (2016). State-building: America's foreign policy challenge. *The US Army War College Quarterly: Parameters.* https://doi.org/10.55540/0031-1723.2824

Vasyshchev, V., & Denysenko, Y. (2023). Theoretical and methodological analysis of innovative forms and methods of information warfare: Challenges and threats to cyber security. *State Security.* https://doi.org/10.33405/2786-8613/2023/1/1/288258

Venu Menon, S. (2007). Human security: Concept and practice. *MPRA Paper, 2478.*

Wagenaar, H. (2007). Governance, complexity, and democratic participation. *The American Review of Public Administration, 37*(1), 17–50. https://doi.org/10.1177/0275074006296208

Wahlisch, M. (2014). Human security: Concept and evolution in the United Nations. *Human Security Studies, 18*(1), 1–31. "https://doi.org/10.1163/18757413-00180002

Workman-Stark, A. (2017). Introduction: A basis for policing and inclusion. *1–17.* https://doi.org/10.1007/978-3-319-53309-4_1

Yliaska, V. (2015). New public management as a response to the crisis of the 1970s: The case of Finland, 1970–1990. *Contemporary European History, 24*(3), 435–459. https://doi.org/10.1017/S0960777315000247

Zhao, J., Ren, L., & Lovrich, N. (2006). Police organizational structures during the 1990s: An application of contingency theory. *Police Quarterly, 13*(3), 209–232. https://doi.org/10.1177/1098611110365691